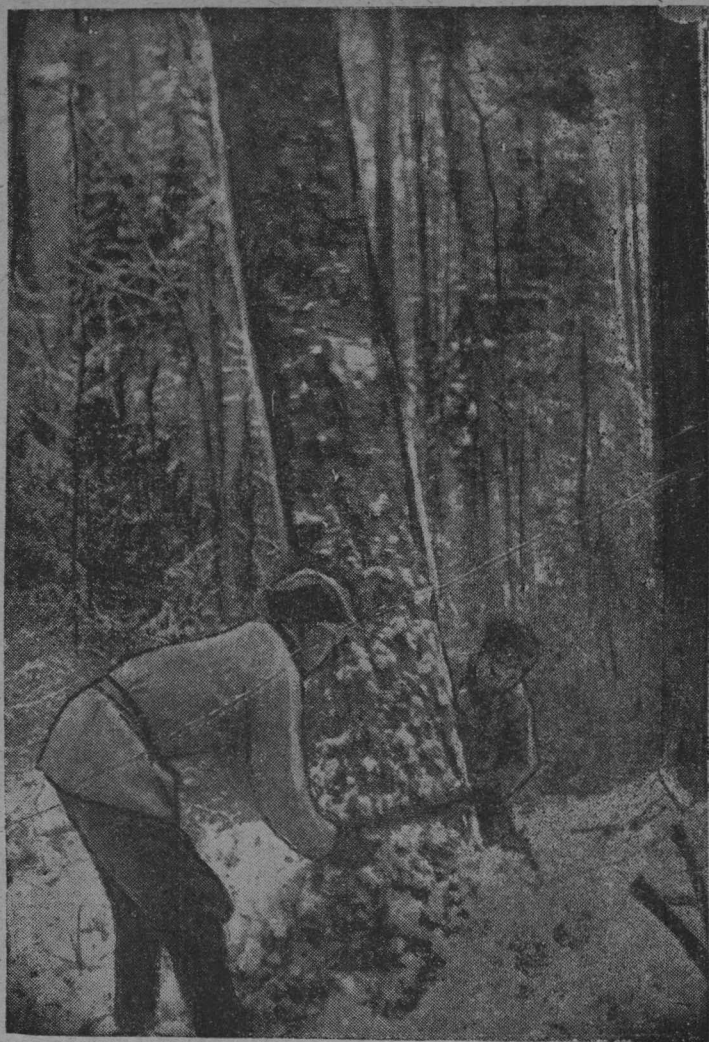

91729-1
5

Ударник

2

КЫПДАНЫ БОЛШЕВИСТКОЈ БЫТЪЕЛНОСТ,

ЧОРЪДАНЫ ТЫШ СІГ ЛИБЕРАЛЫЗМКДА.

„Пролетарској революција“ журналда Сталин жортайн піемд кыпдодо вөлдөтөм ынааь тыш идеологическој фронт ылын став сикас оппортунистическо, партиялы генеральной ызоо зугыяскод, кыз ыескыдыы сиз жо „шугавыы“ да контрреволюционной троцкистическо, кодяс зылоны контрбандаын пыртны асыныы контрреволюционной теориясо партия историяд, философияд да с. в. Пролетарској художественной литература абу ичот участок идеологическој фронт ылын. Художественной литература художественной форма вөснаыс, кор гөргөвоана быд ужалыысылы, унжыкыысо жонжыка мөртчө ужалыы жоо сознанной ылоо научной ынаа сөргө. Сы понда художественной литература старайтчыны используйтны асылы полза ылоо классовой врагяс, кулакяс, ыескыдыы и „шугавыы кыжыяс, троцкистическо контрбандаистяс. Оија кадын унжыкыысо революционной фраза саяо дебөдөн, старайтчыны контрбандаын суны асыныы идеологиясо. Кор сурө налы удайтчыло авторитетной трибуна ыывоан „сөритни“ шуам сийө жо „пролетарская революция“ журнал пыр, кор редакциясыны ыжалыяс воштонны классовой чүгөсө, кор сие либерализм вөсна жертвуйтны „кровными интересами пролетариата“.

Миян пролетарској коми художествова литературао сиз жо старайтчыны суруыны классовой врагяс, налөн агентяс, суны асыныы идеологиясо. Сийө жо кор сурө удайтчыло налы используйтны, сие либерализм вөсна, миянлыы гачетяс, журналяс, ынагяс. Колян опытыс сийө миянлы зев бура петкөдлө. Тирмымөн лоо, казтыштам кө Омрабс, (важ белогвардейс, алылыама белөй волюн коммунистическо) кодөс КАПП ө вөлі боотломабс (1930 воын вөтлөма КАПП-ыс). сөдөбөс абу сөмын Омраын. Кадын миян жортяс сурдлы буржуазной ылаяннө улө, проповедуйтны“ классовой врагяслыы мөвпөамсө („Ыб ылын“).

СССР пырис социализм кадө, Пятилетка решайущий коймөд воын лои ештөдөма социалистическој экономикалы фундамент. Решитөма социализм полза ылоо вопрос „кодө-кодөс“ страна пышкын. Пятилетка портөо оломө нол во-

өн, ына решайущий отраслыны портөма 2¹,—3 воын. Ставожуяс XVII партконференция сөтсө дөреквива лөбөдны мөд пвятилетка. Локтан пвятилеткаын лөбө зикөз бырөдөма капиталистическој элементясөс, лөб бырөдөма классясөс, став помкас, кодө вөлі чужтө классяс ылаө торжалд, эксплуатируйтөм, лөб бырөдөма капитализмлыы комасясөс кыз экономикаы сиз жо и жоо журвөкөрыс, став ужалыы жоыыс миян странаын лоины сознательнойа возмөстчөмон безклассовой общество стрөитыяс.

Но татчө мө отөй воө самотөкөн, а воам чорыд классовой тыш нуөдөмон, пролетариатыы диктатура, ленинској партия жонмөдөмон, оппортунистическо кыз фронт ылоо тышкаоомөн, мөдоа ны ыескыдыы, кыз главной опасносткөд.

Тайө гөргөвотгө оз поа лөбөдны пролетарској художествова гижөд, тайө гөргөвотгө оз поа лоны пролетарској гижөсөн.

Они колө, кыз некор на бөитчө сөез вөвлө, лептыны тыш партиялыс генеральной ызоо нуөдөм вөсна быд өикас ыежөдөлыяскод. Сөмын сө мө вермам лөбөдны литература магистроцияс, сөшөм произведөныяс, кодяс лоны достөйиөбө миян эпохалы. Оны, кыз некор, колө жоытыны болшевиетској бөтөелност, медыны нө бөи шөл өз вөв сөтөма классовой врагяслы. Оны, кыз некор, колө тышкаоны иденойа качество кыпдөм вөсна быд гижөдын, быд вөстын, быд кывбурын, быд очеркын да с. в.

Тайө миян абуна тирмымөн. Уналати на чотам. Колям өлбөмыс. Ыслаам өлөм веркөстыс, ог кужө пырыны пыдө, огө на кужө короны ведущий противоречийясөс, огө на кужө обобщитны, осмыслитны өлөм мунаи процессө да петкөдлыны поскө фактяс пырыс. Вывти улын мировозренчөным, егна овладөйтө материалистическој диалектика методд. Јона жөб, пөшөи абу, критика. Тайө ставыс сувтөдө миян возөгырыс могяс. Мө вермам тайө могясөс портны өломө сек, кор болшевиетяс мөз пондам тышкаоны. Портөмыс миян көсөм саян тышкаоны пролетарској коми художествова ыкыд литература лөбөдөм вөсна.

Журналды.

Странадын ыежө чужөбаныы . . .	1
Нобелиса Витгор — Мө лоам даө . . .	2
И Шахов — Гважывса крепөсө . . .	5
Илма Вас — дасөитөд	9
Изур Иван — Габө Павеллоя вөсталоө	10
М. Мухачов — Вөр понда пөсөбө . . .	11
Выл Паин — Төныд, Гөрд Армия . . .	12
Јаг Зөя — Көртөн да укладөн . . .	
Коми му жургас мед	13
Гаврил Иван — Сурс кубөметр . . .	15

№

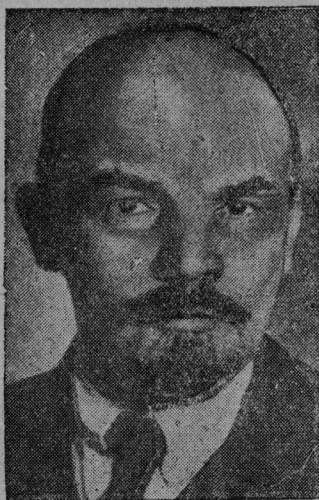
2

Јанвар — 16-31

1932 - өд ВО

СТРАНАЛӨН ВЕЖӨ ЧУЖӨМБАНЫС

НЖ Коми
1-1

„ВІЗӨДЛӨЈ РСФСР КАРТА ВҮЛӨ:
ВӨЛӨГДАГАҢ ВОЈ ВҮЛӨ, РОСТОВ-НА
ДОНУГАҢ ДА САРАТОВГАҢ АСЫВ-
ЛУН ВҮЛӨ, ОРЕНБУРГГАҢ ДА ОМСК-
ГАҢ ЛУН ВҮЛӨ, ТОМСКГАҢ ВОЈ
ВҮЛӨ ПАГКӨЧӨМА СЫВТЫРТТӨМ
ПРОСТРАНСТВО, КОД ВҮЛӨ ТӨРИСНЫ
ЕСКӨ ДАСЈАСӨН ГЫРЫГ КУЛТУРНОЈ
ГОСУДАРСТВОЈАС. І СТАВ ТАЈӨ
ПРОСТРАНСТВО ВҮЛАС ЫЖЫДАЛӨ ПАТ-
РИАРХАЛШИНА, ПОЛУЧІКОҢҒ ДА СА-
МӨЈ НАСТӨЈАШЦӨЈ ЧІКОҢҒ“.

ЛЕНИН

„ВІЗӨДЛӨЈ СССР КАРТА ВҮЛӨ.
ВІТВОГА ПЛАН ЧІКӨЗ ВЕЖІС СТРА-
НАЛЫС ЧУЖӨМСӨ: ВӨЛӨГДАГАҢ
ВОЈ ВҮЛӨ РОСТОВ, НА-ДОНУГАҢ ДА
САРАТОВГАҢ АСЫВ-ЛУН ВҮЛӨ, ОРЕН-
БУРГГАҢ ДА ОМСКГАҢ ЛУН ВҮЛӨ,
ТОМСКГАҢ ВОЈ ВҮЛӨ, СТАВ ТАЈӨ
ПРОСТРАНСТВО ВҮЛАС, КӨНІ ЫЖЫ-
ДАВЛІС ПАТРИАРХАЛШИНА, ПОЛУЧІ-
КОҢҒ ДА САМӨЈ НАСТӨЈАШЦӨЈ ЧІ-
КОҢҒ, БЫДМІСНЫ СОВХОЗ ГІГАНТЈАС,
КОЛХОЗЈАС, ЗАВОДЈАС, ШАХТАЈАС,
КАРЈАС“.

СТАЛІН

Г.П.Б. в Лнгр. Ц
О.Э 1932 г.
Акт № 101

Ес-ес-ес-ер.

Ыждтамс—
Квайтд паж мунсалдн,
Паотаыс—
Мир всна мунсалдн,
Кышолыс-гөгөрыс
Лок враг оз уь,—
Со кушдм миан Советскөй Союз.

Ыждтамс—
Синјасдн орөдтөм,
Паотаыс—
Бергөтөм морелдн,
Кышолыс-гөгөрыс—
Муртавтөм куь,—
Со кушдм миан Советскөй Союз.
Быдлаын, кытчө ом виждола,
Лун ни вој өдсө оз личөдла,
Чорыда зевтөмөн вынјөра сој
Зымгө ударнөй бригада выл строј.

Сылдм: Заводјаслөн пыщкөсыс
Уж шумөн тыр,
Рабочелдн сөлдөмыс
Төждысө пыр:
— Вај өтүтчам, јортјас }
Бригадаө ми, } 2-ыс
Өд асланым влаот-вөсна }
Өветын ми!

Лок вироера вуждөрсас
Шөјтөны пыр,
Советскөй граничаө
Сүјөны ныр.
Вај, өтүтчам, јортјас, }
Бригадаө ми, } 2-ыс
Өд асланым влаот-вөсна }
Өветын ми!

Мир-паста шенчана өдјасөн
СССР стрөйтө социализм.
Ташөмсө некор-на,
Весөгчө вөтјасөн,
Ез төдлаы капитализм.
Вөјдөрсө серавлис,
Он-ни ералө
Лондон-и, Рим-и, Париж-и, Нју-Йорк;
Пыр кодкө лөж леждө.
Пыр кодкө грөзитчө,
Пыр лөб төждөны,
Мед ескө ужнымөс некод ез торк.
дасөсө ө ми?

дасөсө ми дорјөны пыр,
Төдлаытөг врагын оз пыр!
Асым ог павө ми кое,
Но рөсплөкө сјө оз боот:
Социализм-өлдм течам выр час,
А кым винтовка пыр дао.

Сылдм: Выл мир дорам
Личөдлаытөм өдөн,
Содө, јонмө миан вын.
Быд фашист,
Быд генерал мед төдө:
Миан винтовка оз мын.
Кос-кө кыптас— огө бөрдчө.
Враг ог кыј!
Ек, винтовка, те ен вөрзы, } 2-ыс
Бура лыј!
Миан сөла—
Абу-на куш ружјө,
Абу пушка, абу танк,—
Мувыв врагөс
Жујавтөчыс чужјө

Миан пјавилетка-план.
Өд оз личав, дорам, ковгам,
Төдам мыј.
Враг-кө сујас— сек, винтовка, } 2-ыс
Бура лыј!

Капиталлөн
Векыштчөма рожа,
Лун ни вој сјө оз лант:
Мыјла быдмө
Социализм чожа,
Быдаун лөмчө выл гигант.
Враг-кө вөчас остановка—
Төдас мыј...
Ек, ен вөрзы те, винтовка, } 2-ыс
Бура лыј!

Ми өд—
Мувыв Октабрлөн бригада,
Лөвин знамја— мунан пас.
Кос-кө кыптас—
Өтүв миан радө
Сувтас став робөчөј класс.
Сек, буржуј, те кызи пышиан,
Кытчө, мыј?
Ек, винтовка, воцсан мышоан } 2-ыс
Бура лыј!

Төдлим ми тышкасан көр,
Некор ег бөринтчө бөр.
Лунвыван, асыван
Рытыван, воцсан
Мијанөс жмитлис лок враг.
Ыждө победаөн
Бергөдчим фронтан—
Топыда кутим гөрд плаг.

Вајлисны мијанам војна,
Өтвылыс көсјисны сојны
Миллер, дөтккин, Колчак,
Врангел, Јуденич, полак,—
Кыптылис дасном держава,
дасном держава!
Капитал зелөдлис сөн!..
Но миан Гөрд армија,
дөблөста армија
Петкөдлис врагјаслы звөн—
Станысө жүгөдөс сөн,
Шедөдис куслытөм слава,
Мир паста нималан слава.

Мунлис лок турбөбөн
Војналөн быс
Војвывти, Комиөд щөц.
Жөждлөн бандыс
Унаөс виис,—
Жертвыс— артавтөм щөт.

Англија щөктөмөн
Бостылис Латкин
Пуцкыны бир прага гез.
Куш-пеша щөкмунис—
Чорыда затким,
Ез вермы мырдыны меа.
Гымадан пөрыс
Көлөма ылө
Олөмыс пукоөма мөд.
Сөмын-өд кылам ми,
Кылам,

Мыј вөчө капитал-рөд,
Бугылыс— мырд
Кырыммыс— гырд
Сөлөмыс— өөд.
Сылдм: Буржуј оз лантлы— лөбөдчө
Пыр павны выл војна.

Кіскалоны іі туј

ОКөт война грөз пыр өшөдчө —
з пов Совет-страна.

Пріпев: Кор воас час —

Мі лоам дао,
Робочей класс пыр дао,
Еј, пролетаріј, вынтө даот!
Мі дорјам Совет власт!

Мі портам жеңыд пөраөн
Выл мірлыс быдман ін
Гранітнөј чорыд гөраб,
Оз мөртчы враглөн пін.

Кор воас час —
Пыр лоам дао,
Робочей класс пыр дао.
Еј, пролетаріј, вынтө даот!
Мі дорјам Совет-власт!

Пыр повтөг возө вослалам,
Туј індө ВКП.

Оз падмөд враг, мі воасалам
Оз бара ловјөн пет!
Мед волас гад —
Оз раҕөы рад,
Зев гопыд міјан рад,
Еј, пролетаріј, вынтө даот!
Мі дорјам Совет-власт!

Буржуј-кө кыптас војнабн,
Сек ставнас бэјас му:
Сек сіјө лоб шојнабн*)
да аслыс кодјас гу.
Кор воас час —
Пыр лоам дао,
Щөш став робочөј класс.
Еј, лептөј плагјас! Воб кад —
Стамувывса Октабр.

Гып! Гып!

Зым! Зым!

Зыш! Зыш!

Грым! Грым!

Гук! Гук! Жжум!

Җуж! Җаж!..

Мыҗсама шум?

Мыҗсама гаж?

Tödam mi,

*)Кладбище

Мыј тајогаж пөвсас чужбө:
Тази, со СССР дорө выл мір,
Врагы мыј медјона чужбө,
Мыҗыс пыр медјона публок вөр,—
Зымгыбө із вылө із,
Стрөбитө социализм.

Быд ужө бөстөбм—
снепростөј,

Быд гігант вөссөбм—
Магнитстрөј,

Уж өбным быдлавын
Ломалө біөн,

Ставсө мі стрөитам
Асланым кіөн.

Сөкыдыс огө мі мыщасбө, небос!
Ужным і оломным Ленинизм паса.
СССР—

Вөрәдтөгм-вермытөм крепост,
СССР—

Мувыв революцја-база.

Мөд прөвлетка-нын воб.

Выл пөлөс јөзыс і обмыс лоб.

Воам мі социализм оланкадбө,

Овибс да техніка ладөн

Суттам Јевропанын

Медвозја радбө.

Гөрд козув југыда чірдалө,
Нескод-нын сіјө оз берд.

Паскыд победа туј индалө

Лениным парвја—

ВКП(б).

Збымыс-кө капитал кыпөдас јур,
Сылы сек лептыс-с мед бөрја штурм.

Не толкө міјан Гөрд аомја.

Не толкө міјан Гөрд флаг,—

Быптас щөш скөрмөмөн, јармөмөн
Кыд пролетаріј, быд ужалыс мөрт,—

Врагјаслы воча,

Шөроан,

Воасан і бөрсан

Суттас гөрд фронт,
Мувывса со миллиөна гөрд фронт.
Здрөгнитас, потласас му,
Му паста кодјюас гу,
Гу пыщкас чергөдчас капитализм,
Гу вылас шыпкысас вөрчывтөм із.
Сыла өм: Тајө кыпөдчөм міјан—

Мувыв медбөрја коо.

Сутт, ужалыс јөз піјан,

Став ембур аслыд боот!

НОБДИНСА ВИТТОР

Із ваіывса „крепост“*)

Паскыд кур'яын (Чукаём, 106 кв.) комсомольскі бригада кер вочё. Луннас вочёны 10 кубометрöz морт выло.

Сёкыд ужөн важён пер'ялыс асыле кынёмпётсё комі кыёмо ылі воівылын. Пемыд да кур'я вёлі оломыс октабраса революціаöz комі өіктлөн. Ез сёмын скёр природасы челамын градуса кёзыд'яснас, жеңыд, кујмтёлыса гоёмён, арнас воз кынмаём-јасён, вёвны талы помканас, а став оломыс комі крестанялөн—гёл кыёмылөн—вёлі дорвын шог да сёкыд уж. Унаыс нан вотём вёталё вёлі сїёс зон вожын кёллө со кілометр-јас сајө пемыд вөрө, овны сені посты вөр керкајасын лёбо лыс чомјасын, да ароа зерігөн да кёзыд төлын пётка-јас бёрса зон лунјасён вётлыоны эвер бёрса да кадја нурјасөд да парма вөрөд.

Сїё мунас вёлі өөнтабрын да кыёсаніоныс гортас воас сёмын декабр помын, көні сїёс важён-нін відчылө даө балансён нёбёмыс-грабітел, көді сылы важыоан-нын уждылө прёмыс улө. Возыв сїё казтас колан воаа ужöz жылыө, а сөса заводітчас төргүгүчынн. Ужöz-кө абу—урку сулалө 10 ур, өм-кө—8 ур. А кызё-нө кыёмысн вермас овны ужözстөг, кодыр сїё кысө-нін пөл-јасоаныс да воыс воө содө торја процентјас өөрті.

Купеч—сїё мортдн „бур“, кызі сїё і асө шуд:—„Мыла мортдө дөдөдінны, грек-өд. Міян ставыс јен ногөн, сөвестөн“, небыдїка кїоө сылөн оорныс, да медбөрнн кыёмо-лөн став вожыноа кыём прёмысыс, буржык кыёсан војасө со сїзім-көкја-мысöz урку да дас мында мүкөд эверку, муно вёлі горш нёбёмыс

ужöz выло. Шуда вёлі сїё, кодлөн ужözјасыс вёлі тупкыоасын да вер-мас нёшта вёлі мыј оурө боостышты воём оём вылас, сёмын сөшөмыд вёлі еддә. Унжыкысө кыёмысјаслы лөб вёлі вымыс корны тувсовја прёмыс улө колана төвар да пріпасјас да сїзөн нёшта пыдөжык і пыдөжык сурны нёбёмыс кабыр улө. Сөшөм купечјасыд лыддылысыны аснысө вөіг „благодетельјасөн“. Сырна өскө најө „благодетельствүітисны“ комі ужалыс јөзды, грабітисны најөс, сёмын революціја пуктіс сылы пом.

Ужözјас кызї, жыдн нёшаөн кујлысны і вотјас. Вотыд вёлі воыө во содө да революціаöz бөрја војаснас кәіс-нін 14—15 шәйтöz оојыө выло. Медвоз вөтјасыд, төдөмыө, вёлі нөмөны гёл крестанялы, кыёмысјасы. Школајас да војгырөс јүгдөдән мүкөд үчөжөсөнөјас комі му сөрөтјасын өз вөдлыны, а кабакјас да вичкојас, щакјас моз, паокавалісны.

Со мыј вёсна јэва катыдса гёл крестана октабраса революціја бөрнн казгалысны вїруюјас кабыр улыө жыд мезөмбөс, јона матыотісны коммуніст парвіја бердө да возмөстчөмөн тышкәсісны жеждјаскөд.

1920 воаа арын кадыс вёлі тревожнөі. Кыёмысјас, медым өз сурны жеждјас кїө, кыёмыны ылі вөрө өз веталывалыны, а кыёісны сёмын матігөгөрсә вөрјасын—өіктөаныс 15-18 кілометр сајын. Учалынысө пыр вёлі валбөны гортаныс. Ароа рөспүтадыс парвіејас пыр вөлісны дасөбө. Кру-төј өіктын вөлісны 4 вооружітөм парвіеј. Најө вісісны өіктсө, өчерөдөн нүсны караул, ысталысны развед-чїкјасөс. Сёмын ароа рөспүта дырї, фронтјас вылын бытө неуна лөнышт-іс-да, октабр төлыө помоаныс најө мүкөдыскөд щөц күтісны кыёмын.

Часөвөјјасөс да дозорнөјјасөс кодыр ыстывалісны, а кодыр і өз. да-і мөвпавнысө вёлі вөіг оз поч, мыј жеждјас уокөдчөм вылас кадсө бөр-јасын бурөщ ароа рөспүта дырї, кодыр вөіг подөн Мылдінас вёлі он вермыс вөсавны. Кыпөдчыны пыжбөн вёлі полана-нін, јујаслөн вёлі сувтан кад-нін-да.

Сёмын таыө налы лөі чорыда мытыоны. Селөбыс вёлі таз. Вөгымы морта жежд өтрад, мылдінас кулакјасөн туддөдөмөн, чері кыјан гырыө пыжјасөн кыпөдчөс Нібіл јү-бә—Крутөј өікт вөстөз, кыті сїё өіктсаыс кыскалөны турун да вәјалөны кыјсан пріпасјас. Јэва ју јыв да Нібіл ју кытын ыланаыс кыз кілометр сајас.

Часөвөјјас вїзөм улө колөмадөс пыжјасөс-да, жеждјас термоөмөн мунасны өіктас. Сіктас пыртöz сув-тісны відчыоны уокөдчөм вылө бур-жык кад, кодыр өіктас быдөн унмов-өасын. Кс.м.өдөвојас петкөділісны на-лы мунан түсө, аз бөрсөмс пулемет кыскіг.

Сїё луннас парвіејас да став арлыда мужыкуловыс вөлісны асы-ваныс вөрнн—кыёісны, а нывбаба-јас ужалысны гортгөгөрыс. Лунтыр ужалөм бөрад да вөрөд ујалөм бөрад, најө водалысны некушбөм лөктор від-чытөг. Да-і мыј вермысны бур ору-жїтөгм вөчны најө вына отрадыккөд. Ферт нөмө, сёмын эвермөдісны өскө жежд бандітјасөс да лөкжык лөі.

Жеждјас мыёкө полдма-лі. на-рошнө лі, асылөдыс өз уокөдчыны. Асыңас, кодыр өткымын трубајасыө күтіс петны щын, „ура“ горзігтыр пырысны најө өіктө да күтісны сөні рөзбојөаны...

*) Тајө казтылан өчеркөс І. Шаховдыс бөтөма „Комі му“ журналыс (16-17-д №, 1929 во). Лөзам ог стәінас—сёмын мы-кө жыта јүкөм—помос.

ВОРЛЕЗӨМ ЖЫЛЫГ СЕРПАСЈАС

Серпасјас хукдор Пилпловлөн

Итјоан пшщамјасөн. Чукөрмис ставыс 32 морт. Смитреј Смитрјевич төдмөдс жежыдыка локтыојасөс Крутөј оиктын лоомторјасөн да виоталс тајо походса мојас жылыо. Сесоа став 32 партизаныс пукоалыны вөвјас выло да Улашев Алексей Иванович началникалөм улын петисны кык час лунын. Изважыло колс дас кымын партизан.

Мунисны вел өдјө, вөвјас таи томыоан велалөны верзөмөн ветлыны, најө конкна вермөны вужны веои кадја курјасөд. Сесоа кызс мужикјас, сизжө-и нывбабајас зев бура верзөминад ветлыны. Изважыоан Нибил жуөз 43 километр, тујыс муно сук пармабд. Тајо ынасо партизанјас мунисны оичим часөн. Крутөјө сувтыштлысны нефыр кешлө да төдмалысны ставсө буржыка. Бөрөдөмөн нораоисны сөнс жежыдјас локалөм выло, ойнаөн кевмыоисны мездыны нүөмјасөс, кодс писө, кодс верөссө, кодс воксө, кодс чојсө, батсө да мамсө.

Мөдөдчисны воэө. Арса вој пемыд, көв синад чуткы. Вөвјас видчыоёмөн тувтчалөны, исалөны муныојаслыө өдөдөм тујсө. Кымын воэө, сымын лөнжыка. Нибил жуөз кык километр вотөз сувтисны. Кадыс вөли војшөр бөрын кык час. Воэө вөвјасөн мунны вөли оз поэ, жежыдјас вермисны гөгөрвоны вөтчөм јивсыс вөв кокшы сертыс. Улашев щөктис ыстыны воэө разведчикјасөс төдманвы, ылындө-ө жежыдјасыс. Сизим мортис разведка сажалс вөрө. Минут даскык мыгы мөдөдчисны и мукөдыс. Мунисны зев лөна. Жын тујас кымын паныдаоисны воча локтыс разведчикјаскөд. Төдисны ташөмтор: жежыдјас узмөдчөмаөс ју дорас кыјоан керкајасө, керка дорас сулалөны винтовкаа часовөјјас, а өви сулалө пулемет дорын; ем витквајт тыртөм пыж. Разведчикјаслы удајтис чөвтчыны кыв-мөдөм пленнөјјаскөд да төдманвы налыөмыј жежыдјас сөмын асывнас көсјисны кывтны увлаө.

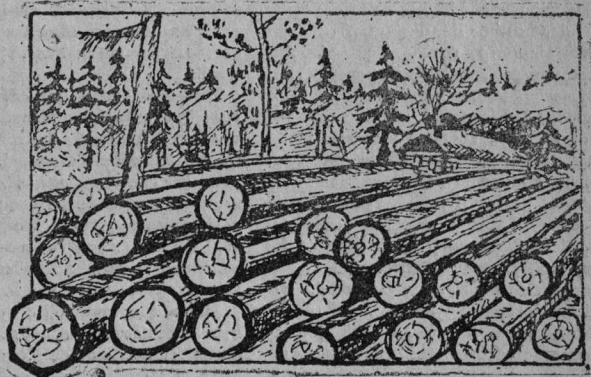
Партизанјас вөчисны жежыдык совещанньө. Шүисны жукоыны кык пелө да атакүјтны кыкнан керкасө өтпырјө. Винтовкајасыс, мыккө мында патронјасөн, вөли сөмын дасөит, а мукөдыслөн вөлисны сөмын кајоан пшщамјас. Сөмын вөчны нинөм, колө мездыны асыыныс јортјассө көв лөвјөн, көв кулөмөн. Торјөдчисны метр кымын выјас да күтисны кысөыны. Кысөмөн матыөтчисны керјас дөрө. Став партизаныслы вөли виоталөма, мыј лылыны поэө сөмын часовөјјас куэа либө бура төдөмөн, мыј сизжө збыл выло жежыд. Мөднөгөн, вермисны веокавын пленнөјјаслы, асланыс јортјаслы. Күтисын југдыны. Вөрзөны. Началник

Вөрлезыојаслөн баракјас.

Вөрлезыојас пөрөдчөны.

Көтшщө.

омандујіс— „В атаку!“ Ставбн чет-
кисны да „Ура“ гөрзөмөн, чорыда
Чыюйтгыр, уекөдчисны керкалаи. Же-
жыдјас ставныс гудыртчисны, пад-
мисны. Откымынјас сөдтөгнис уе-
көдчисны пыжјаслаи, мукөдыс вода-
лисны да кутисны лылмыны. Мијан
водисны-жө да цюкыджыка кутис-
ны лыжоыны, а сесеа медым
ылодны жежыдјасөс, летчыштисны
уваи. Жежыдјас чагтисны, партизан-
јас көсјоны орбды пышјан туюс-да,
кыскисны пыжө пулеметсө да сјјө
сајөд улын өдјө кутисны пукоавны
пыжјасө. Кодыр ставныс пукоалисны,
јөткыштисны да өдјө кывтисны,
дорвыв борлаи алылг. Пленнөјјас
грабитөм ембур јылыө повзөмыс-
ла вунөдисны. Партизанјас дырсө ез
вөтчыны, став патронјасис бырис-
ны-да.

Лыјөитөн жежыдјас пөвсыс вөлі
вјјөма кыкөс да буракө, кымынкө
мортөс вөлі ранитөма, борјасөсө же-
жыдјас удітисны нуны. Мијан пөв-
сыс куалы нөйтө ез вөв, ранитчисны
нодөн. Жежыдјаслөн кол кымынкө
винтовка, уна паокөм, сојан-јуан да
Крутой өиктас пленнөјјас вөвјасаныс
да ембураныс. Ташбө вөлі Ныбілса
бој. Вјјөмјасөс портчөбисны да шы-
бытисны ваө. Мед кывтасын асла-
ныс бөрсө. Тајө ез-нын вөвны ылод-
бөм либө мырбөн мобілизуйтөм бо-
јечјас, а гөгөрвөомбөн грабитөјас.

Октябр 31-д лунө нымкода бөр
воис отрад походис. Ыжыд вөлі
нымкодасөмыс Крутой өиктаслөн „ко-
дыр најө адчисны пленис мездөм
асомыны рөбвужөс да төдөсјасөс.
Рытнас отрад бөр воис Ізвөјылө.
Патронјас кол ми зев еща өтө, кык
патронөв винтовка ывлө. Порок,
дрөб да өвинеч сиз-жө вөлі быран
выјын. Возө позіціја вјјөм могыс, колө
вөлі мобыштыаны пріпасјас јылыс.
Парвја шуис шыаслыны сыла Помөс-
дінө. Та могыс ыстисны Улашевјас-
өс, Алексөј Иванөвичөс да Јогор
Смитрјіөвичөс. Кадыс вөлі нојабр
20-д лун-нын. Вөмдін өиктөс көкјас-
мыс километр вөтөз најө төдисны
крөстванасаи, мыј гөрдјас нојабр 15-д
лунјасөс колисны Помөсдінөс да По-
мөсдін өни жежыдјас кыи. Көтө зөв
өпсөдн вөлі, сөмын Улашевјас шуис-
ны муны жежыдјас пөвсө да бур-
жыка төдмавны најө вын јылыс да
көсјөм јылыс. Кушөма туюсөд најө
воисны Вөмдінөз, пырисны вожа ге-
оргіевскөј квалер ордө (Креста Јогор
ордө), кычэ служитан кад дырјө
Јогор Смитрјіөвичы төдса дінө, кутис-
ны Јогорыс јуанис лөмө положе-
ннө јывыс, сөмын сјјө јортјас-
мыслы отсаөдм пысдө, вөчас на ы-
лө донос жежыдјас штабө. Сөтыөан
пыр-жө локтисны нала. Јогор Смит-
рјіөвичөс да Алексөј Иванөвичөс ар-

стуйтисны, өвтөс ыстисны расправа
ывлө Мылдинө, а Алексөј Иванөви-
чөс 18 морта отрадкөд Ізвөјылө.

Сјјө каднас Ізвөјылса отрад төди-
кын жежыдјасөн кычалөм јывыс.
Комыи сөмын Ізвөјыл коллі гөрдјас
улын, кычэ ыжыд океанын ічөтөк ді.
Возө војутны да паныдаоны парти-
занјаслы вөлі өз-нын поз. Нојабр
24-д лунө медбөрја партсобранныө
ылын вөлі шуөма распуөитны парти-
занскөј отрадөс, зөбоавны вөрө да
видчыоны жежыдјасөс вермөм либө
налыс муноб.

Ізвөјыл ывлө кујим бокоан уекөд-
чисны жежыдјаслөн гырыс отрадјас
атакујтны „крепөт“, кодө вөлі најөс
повзөдлысөн кымынкө төлыс чөж, да
пырисны сетчө нојабр 26-д лунө.

Вылыс заводитчис јөз бөрсө кы-
өбм, мортөамтөм расправа. Жежыд
палачјаслы став зөвралөмсө петкөд-
лыны өдвөкө менам тырмас вынөј.
Медвоз сувтла Улашев Алексөј Ива-
нөвич ывлө, кодөс Помөсдінөан ко-
вој улын модөдисны гортас. Нојабр
26-д лунө отрад арөствованнөјјаскөд
матыотчис Ізвөјыл дөрө. Улашев
Алексөј Иванөвич вөлі өз-на төд, мыј
жежыдјасис пырмабө-нын Ізвөјылса-
да, шуис көв асыс өлөмсө сөтөмөн
јуөртны јортјасөс отрад локтөм јы-
лыс. Сјјөс нуисны дөдөдын 18 морта
ковној улын. Сіктас километрөн жын-
јөн вөтөз, Улашев тогыштис дөфөыс
өтө часөвөјөс, четчыштис да уекөдчис
пышјыны бөкө, вөрлаи. Жежыдјас
пыр-жө кутисны лылмыны сы куза,
сөмын ез вөскавны. Сјјө пыр котөр-
тис. Секі лөзалисны вөвјасөс да вер-
зөмбөн кутисны вөтчыны. Улашев вө-
кыда туюдө котөртчис өиктас, воис
жежыдјасис неуна вожкыс да удітис
зөбоыны. Короисны сјјөс зөчө кујим
лун да сөмын нөлөд луннас адчисны
срубисы. Алексөј Иванөвичөс зөв
самөн мучитисны зөчө кујим лун. Мыј-
сө сөмын сыкөд ез вөчны палачјасыд
Суцкалисны шашкајасөн, вундалисны
кучкисө, чөгјалисны чунјасөс, сјјө
мучитөмысла кулі сөмын којмөд лун-
нас. Шојөс шыбытисны јувыв јук-
мөсө.

Кымынкө лунөн жежыдјаслөн пат-
рулјасис кыјалисны пөшчө став пар-
тизанјасөс, Смитреј Смитрјіөвичөс да
Петр Смитрјіөвичөс кычэ, кодјасөс
көтө зөв јона короисны, сөмын ез
вермыны адчисны. Пышјыны гөрд
партизанјаслы жужыд лымыјөд некычэ
вөлі өз поз, кокуј сөрөтисы вөлі ка-
чалөны-да,—пышјыны вөлі некычө,
најө сурисны жежыд војска кышө.

Став арөствованнөјјас чукөрмис 33
морт. 28 мортөс на пыркөс торө-
дисны Помөсдінө да Ухтаө ыстөм
ывлө, а вөтсө места ывылас-жө вја-
лисны, пріменитисны ставсө, мыј ве-
рмис пөткөдны налыс вір ывлө горша-

Шпал катішщө Вашка ју бердын
(Удора районы)

өомсө—өінјас перјалөмөз да члө-
јасөс вундалөмөз. Төдмавны позтө-
мөз увөчитөм шојјасөсө налыс кымыш-
тис Ізвө ју. Ухтаө модөдөм 20 ар-
өтованнөј партизан пөвсыс кујим ко-
мунистөс Пожна өиктө вөтөз торө-
дисны мукөдыс, вөјөдисны јувыв јук-
мөс дөрө да кутисны нөјтны пріклад-
јасөн, суцкавны шткыјасөн. Комму-
нистјас, медым мөздыоны мучитөмыс,
асныс шыбытчисны јукмөсас. Налөн
бөрја кывтасисы вөлісны: „Вјјинныд
міанөс, сөмын і тјјаны воас мын-
тыөан кад. Смергыс өг полө—кулам
свобода вөсна“. Визув Ізвө пыр-жө
кымыштис налыс шојјасөс. Мукөд
17 мортөс нуөдисны возө, Печера-
лан, а сесеа Кардорө. Уна налы лөі
лөптисны нөјтөм, көчын, цыгјалөм.
Ставысөсө најөс судитисны лылмыны
либө ссылака, сөмын гөрдјас өдјө
локтөм вөсна, најө смыс мынсы.
Помөсдінө ыстөмјас пөвсыс торө-
кын зөв ногөн вөлі вјјөма Опонаөј
Петрөвич Шомөсовс. Сјјөс пондисны
мучитны пыр-жө Ізвөјылсөсө петөм
бөрын. Медвоз нөјтисны, сесеа кутис-
ны өлавын, сесеа пулајасөн
розөдлісны кіјасөс да кокјасөс, пер-
јисны өінјасөс, вундисны пелјасөс,
чөгјалисны ордылјасөс, да сөмын сы
бөрын жугөдисны јурлысө, да лөвја-
на-на шыбытисны Парма Јомө.

Кык вок Улашевјас, Смитреј да
Петр Смитрјіөвич, дыр-на сөкө ез
өсөчыны-да, цыгјалөмыс вөтліс најөс
матөжык асланыс өиктлан. Сы кычэ,
колө вөлі төдыны, мыј лө јортјасис-
көд да сөмјаскөд. Сіктөаныс кык
километр сөјыс најөс качаліс на бөрсө
вөтөмысө рацкөда. Лөталаөм да пык-
төм кокјасис өні ез-нын вермыны
најөс нуыс сөщөм өдјө, кычэ вөјдөр,

Шпал катішчэ Вашка јуберды
(Удора рајонын)

да жеждјас регид суісны. Медвоз кутісны Смітрејсб, тышкбн веокбд-лысб да сіјбс котыртысб. Петр Смітріјовіч дыр-на котртіс, сбмын выныс быр да сувтіс, кбсіе ношта-на лыјанын, но јапонскбј вїнтовкаыс сіјбс вузаліс, затворыс, кб мыјдла сіјб ез пессы, оз вблі ужав. Сєкі сіјб шыбытіс вїнтовкасб да горбдіс: „Локтб-жб, подлбј трујсас, бдјбжык! Мыј повзїныд? Адзад-бд прокла-тыд оз ужав“, да чорыда јортчы-тбмбн шыбытіс вїнтовкасб лыјасы. Жеждјас матыотчїсны, а сіјб бїд-ногыс куліс најбс, а сіј-жб вїнтовка-сб: „Вблі-кб роч вїнтовка, ме тїјаны ескб петкбдлі-на, кбні рақјасыс тбв-јбны“. Сїјб сен-жб места вылас коавалїсны. Смітреј Смітрїјовїчбс нуїсны оїктас да кбзын ылаын кынтбм да мучїтбм ббрын шобс кыскї-ны јукмбс.

Тақбн вблі мучїтбма да шыбытбма јувыв јукмбс Ізавылыс даскык ком-муністбс, арестуїтбма да ыстбма ылі војвылб 30 коммуніст мында. Прбш-цајтчыны-ні, короны шобјасбб ком-муністјаслыб рбдвужысы да тбдса-јасысы ез сетны. Јак-Одрей (сетчбс кулак) коммуністјасбс кулакбмын да на вылын расправа вбчбмын мед-возбстчбмбн отсабс. Асысы лок ужб вбчбмыб сіјбс лыјїсны 1920 воын Ревтрїбунал судїтбм кузб. Одавкб кодкб гбрд партизандас пыш-кыс кол ловјбн бнїд, Гбрд арміја-кб вылыс ез весав војвыв мубс, шбщ Комї областбс жеждј бандажасыб. 1920 воа мартын Ізавыв пыр пышіе „губер-натбм губернатор“ Латкін, сы бброа регид воїс і відчыоан Гбрд арміја, а сы бброа свобода да выл јутыд олак.

дасвїтбд

Тувсов вој —
Зарні чој...
Јенеж паота кыа.
Сарїз — шылыд вој —
Учб оз кыв шысы.
Пыжаным оз кој.
Гбгбр чбв,
Шынытбв.
Петав, лептыб, ыждыв,
Вој сарїса тбв!
Сєкі парус пыжным
Тулас кызі нбв.
Пестбј бї!
Турбб кї.
Мојакылб сојбј, —
Сынім лунтыр мї,
Локтїс војббр-војын
Сарїз шбрсса ді.
Зев-нїн оор —
Асја дор.
Бї пур дорын том јбв.
Горнї — серам сор
Нумбдмаббс вомјасл..
Сбмын бвї — нор.
„Тед, бур вок,
Мыјыс шог?
Мыјла-вб те жугыл?
Јурад кушбм мог?
Мыјла оз пет нумд?
Вїс-тав полб лок!“
„Ек бур морт!
їчбт јорт!
Сарїзын мем лбї
Еокб гу і горт.
Муртса татчбз вої...
Кывзы вај, бур морт!
Мїјан оїкт
Ставнас зїк
Коммуна сек вблі.
Вблі наныо пїк.
Олім уна тблыс
Черї вылын мї.
Вблі ар.
Кбчтбм пар!).
Пыжбн ветлїм тујб
дасвїт коммунар —
Субн вежны нуїм
Черї, ббла, тар.
Локтам... лун..
Нем оз вун,
Кушбм гыа вблі;
Тажкб пыж оз сун.
Јбткїс, ызгїс тблыс:
„Термаб, термаб, мун!“...
Кырныш коб
Парокод
Укббдчїс мї вылб,
Вбтїс есчб со.
Кутїс... Сєкі вблі
даскбкјамысбд во.
Капїтан,
Англычан,
Шїус: „бара оурї —
Коммунарјас тан!
Лезбј улац јурбн
Сарїзб сун-сан!“
1) Пар-коакм

Зына¹⁾ трум²⁾.
Гыоан шум, —
дасвїтбн мї сенї..
Војбыд јїріс дум.
Ковгїс крејсер³⁾ бтенб
Гыыс зым да зум.
Јортјасбс
Лыјїсб⁴⁾
Мбда мбдыс бырїс
Ваб лезїсб⁵⁾
Ме вблі мед пбрыо —
Колї мед ббрб.
Капїтан,
Кырныш — пан⁶⁾,
Сбвзїс меным оїнмам.
Чурббдїс наган.
Сас-тбм код... ез їнмы.
Ваб ме — сун-сан,
Мыј ем вын,
Сојбј, сын!
Гмыс тыртб, пбдтб.
Вынїс оортб — жын!
Сбблмбј, сет бсбс —
Кызкб ловјбн мын!
дї, со, ем!..
Вої ме...
даснол шапка валыс
Вајїс дїб мем...
Гыыс кулбм налыо
Смылїс... оылб нєм!
даснол морт
Аслыс горт
Адзїс сарїз пын.
Тбд вылам быд јорт —
Таули, другјас, сіјбн
Ташбм жугыл, нор.
Тбдса мен
Сїктса вен
Кїоїс вїрным уна...
Но... ен шобббј, ен —
Бнї выл коммуна
Зорїчалб сен.“
Вїетлы пом.
Војтыр том —
Сбблмјасныс гыа:
Збмлб-б тајб пом.
Чужбманыс кыа
Југыд-оїн і вом.
Тувсов вој —
Зарнї чој.
Јенеж паота кыа.
Сарїз — шылыд вој —
Учб оз кыв шысы.
Пыжаным оз кој.
Гбгбр чбв,
Шынытбв.
Петав, лептыб, ыждыв,
Вој сарїса тбв!
Сєкі парус пыжным
Тулас кызі нбв!

1) Зына—дука
2) Трум — паракод пышкбс, кытчб
сбвтбны тбвар.
3) Крејсер—војеннбј парокд.
4) Лыјїсны.
5) Лечїсны.
6) Пан—господин барн.

ГАБӨ ПАВЕЛЛӨН ВИСТАЛӨМ

Морт дас пукалам баракын. Лунтыр ужалом бөрүн ставон пукалоны лездыштөмөн. Виздөдлө сөнјас куәа вјр, раздөдө пыщкө чуқормөм муз.

Радејтам тајо кадөс. Радејтам лунја і рытја муз бөрүн кызыны Габө Павеллыс висталомсө. Вунө сөкі муз, сојјасынд важөсы јона брунакыны кутасын, а сөдөмөд терыбжыка тјпкыны. Пукојас Габө Павел пызан помб, өшөдөс өвен выдө да сінсө чіткырөтмөн дыр гөгөр виздөдас. Унджыкысөсө гаҕет лыддөм бөрүн өвлө. Лыдфас, лыдфас гаҕеттө, өчкисө пөрчтас да бара-нын шпынјаю.

Гөрд пельөсыс воөм бөрүн век сы гөгөр јөа. Видчыооны сылыс висталөм. Од, кымын фронт вылын сјјө вөдөма.

Пукалыөјас топөдчөны Габө Павеллан. А сјјө нарөшнө дыр өз заводіт, медым виздөдыштны том јөзөс. Кор-на чігарка гартас, назонык өзатас, гөз-мөдыс кызөктас да вөмөтј-нын заводітас.

* * *

..Мөд лун-нын өтарө шөтисны трөхдүјөмөкөсы. Быд спарад лөзј-гөң гөрдармејечјас лептывдөны јурнысө, кызыөбөны. Велалөмаө-нын шы сөргөсы төдны, кытчө уөас. Вылын-кө кыла жвнјтө—мунас бөкө, вөрдј сәјө. Сөкі быдөнаы лөдө ным-кодкжык.

Сөмін, рөтаны командјр, вөр ді пышоан висталө өвазөнјөсөс.

— Мухајов! Вөтөы комбат дінө. Төдмав, дыр-ө өз воны өрүддөјас да патронјас. Вөстав, вөр ді жүгөд-ны кутисны.

— Ем, командјр јорт!

Төрыт-на вөр днөс вөлі сук вөр-код. Кык лундөжөң-тај регөд увјсны. Пастөмөсө лоны, јандыөбөны быдсөн. Пөжөмјас вылын өз лоны пушкыра увјас. Сотчөм тылаө пөрі ставыс.

Тыдаан вылам өікт. Сені жежды-јас. Волчөј сөвна—куш өфідерјас, быд кујм морт выдө пулемет. Орудөјөсөн лыдөны бөрыөан англјана.

— Небоө-тај најө аоныс воөаз өз пырын, сөтјасыд,—мавкө Цаков.

— Журныс дөна,—кодкө бөкөсыан отсалө Цаковам.

Көзүд. Лым пыщкад лун-мөдтө олод бөрүн нөштанын көзүд. Јір-мөг піщөгөз пырас да он шөнтөы. Чунпомјас дубалыны. Код төдас, колөкө, мыдјыра-на тан лөас кујлы-ны.

Комбат днөан воіс Мухајов.

— Командјр јорт! Абу-на вөвма-

өс. Некушөм ногөн өз шөкты сновт-ны тајө вөр дісө. Көв кызј, а шөк-тис кутны.

А мыјөн кутан? Патронјас бырны кутисны,—мөвпыштис сөмін,—јөа чі-нис. Вөр діө сүвтөмоан вөтөд жүкө-ныс уөны-нын. Сіз-нын еща вөлі-а. Од, быд вој-на Волчөј сөвна атака вөчлөс. Заводітас кистны пулеметјас-ыс, быгөвө лөзјас зізгөны пулајасыс.

Сөминаы узјгөн і олігөн кутисны кажитчыны патром јашјкјас, тыра обөмјас. Муртса вугыртыштас—јаш-шөк вылам јашшөк лөб. Ламөдны кутасын, кіөсыны вылас. Пөбө пет-төз мөздыөас да сөдма.

Војјас југыдөсө. Муртса вөр вер-көст рөтјорувјасын гөгөмчтө төлыс. Ворсөдчыштас гырдөм жүгөрнас лым вылын, јүгөдөдыштас өікт. Бур јеш-шө, төлыс паныдыс да кушыныс вө-чө жеждыјасөс јона выатөчтөмысө, јона наступајтөмысө. А бөрја кык лунсө помөа-нын пулеметјасыс да трөхдүјөмөкөсы лыдјисны. Тыдалө, не талуу дак аскі кыткө наступајт-ны кутасын.

Сөмін кутис кышөвтын гөрдарме-јечјас дөрт. лубујтчыны асөас бөеч-јасөң. Уна бпыр-нын најө мунисны, уөатор-нын асчөлісны. Сөмін рө-танын унджыкысө Ежва катыдөсјас. Ежва катыдын полк олігөн ма-тјгөгөрсө өіктөсјас чуқорчөсны торја рөтаө. Ставыс добровөчөјас, унджыкысө коммунист. Кыз сөсөа та-щөм јөзөн он лубујтчы? Уөсны кі-кутөдјас, но і бызгөмытисны дөрјө-ны англјчанаы, Латкінјасыс.

Мі сөкі төдөм-нын вөлі Сыктывкар-рөс Латкінөн бөөтөм јылыс. Кывлөм і Орловөс вјөм јылыс. Сы вөсна нөшта чорыджыка кутім аөжымөс кутны. Тан-кө, мөса, вермам кутны, најө өдјөн-нын уөоны. Гөрдөныс-өд сөкі тані вөлі, а Сыктывкарөд вөжјасыс сөмын. Гөрдөсө-кө рөзас і вөжјасыс төрјавөдөны. А торја вөжјастө-өд лө-өыд-нын өктыны. Најө ва веркөсө вылын чагјаскөдөс, кодөрө төв—сет-чө і најө. Јондыкыка-кө төв пөлыштас і берөгө косасын. Берөгөыд сөсөа гыјасыс-і нөјтасын.

Друг кыпаліс јона лыдөм. Пуле-мет кујм-нөлысө кутисны резны. Чајтм мјанаан лыдөны да јөршөт-чөм, а кор пулајасыд өз кутны воны—кутм төдмавын, кытчө сјсө лыд-өны.

Нынөм өз тыдав. „Кушас лыдө-ны“—мөвпыштім. Мухајов друг гөрдөдө:

— Морт көтөртөд! Морт!

Виздөдөм—зылы, лым јокмыла бы-тө көтөртө. Жежд.

Лөнтім, „Лыјны абу?“—винтовка-јасө кутчөім.

— Енөј лыдөј, лыјныд век удөтам, —гөрдөс сөмін.

Көтөртө жежд пөсөкөма морт. Лы-лыны сөкөтоа мјанө-нын кутисны. Егө мөрттө лыдө. Бурөц ме вөсөт лөктис да кјјасөсө лептөмөн кутис кө-төртны. Лөктис да мјан нырулө шы-бытчөс. Чајтө ме выдө уөкөдчөс да лыі. Ез інмы. Кутис кујамны.

— Я—коммуне!—кыла рөчөн шуөс.

— Чтө?—менам артмис.

Лөктис сөмін.

— Где ваш командир? — бара ју-аліс.

Я,— шыөсө сөмін. — Вөставай і проходи.

— Я Англия...

— Вөставай і проходи! — чорыда шуөс сөмін.

Мөртүд, бурөкө, мыкө гөгөрвоис, четчөс да нумјалөг тыр кутис мунны сөмін возын. Зөв зөла ас кыв вы-лас кутис вөставан.

Лыдөм өз лөч. Пөсталаыс ку-тис кывны пулеметлөн таргөм. „Пышјөма, бурөкө, кодкө на пыс“ гөгөрвоөмі мө.

Асмөдөзсө нинөм егө төдмалө пышјөыс јылыс. Сөмін лөктис да нө-нөм өз вөстав.

— Сөчөрөвјр өөтчөма мјанам,— шуөс.

Ачыс мыкө нумјалө.

Аскі асывнас кутис кывөыны— вөзөны-пө патронјас. Кыскисны кыс-кө кујм Макөмөс. Рытнас сөмін висталөс прөкас:

— Төрытја пышјөөыд англјасө коммунист. Вөјөма бур јөурјас. Вол-чөј сөвна сөјын сулалөс жежд полк-пө бастујтө. Көсөыө өөтчыны мјан-лы. Кор мө кутам наступајтны— өз көсөны көөб пырыс Зөдөдөм, јорт-јас, пукылтам Волчөј сөвнасө.

Рытнас заводітм наступајтны. Мјан Макөмјас јурөмөбнөм лыдөныс өіктө. Самөј көздөдөс да быгөвө өз пулеметјасыс лыдөныны, а уна оурс мөрт трачкөдчөны—өтарөан і мө-дарөан.

Егө вермө пөрөдны. Пулемет бө пыр егө пөстө мунны. Бөр бергөд-чөм.

Дыр-на лыдөисны. Асја воөаз мө-дыс мөдөм-да, некөд вөча лыдөныны өз кут. Волчөј сөвна пышјөма. Па-ныд локны кутисны кујм морт, жежд плагаөс. Жежд полк мышоа-кыс вөтөдөма Волчөј сөвнаөс да өт-лаөөс мјанкөд.

— Сеооа?—јуааис кодкѳ.
 — Сеооа і пом. Та бѳрмн јежыд-
 јаслѳн мѳд полк-на оетчѳс. Регыд
 сы бѳрмн і зѳкѳз Војвыаѳс јежыдја-
 сыѳ да англѳчанаыѳ меадѳм.
 — да-а-а...
 — Некуѳѳм „да“ сѳні абу. Чај-
 тад, мукѳд государствоад робѳчѳјјасыд
 оз гѳгѳрвоны, оз аѳзыны? Англѳја-
 са коммуѳстыс, со, вѳлѳма Јужнѳј

Уельсыѳ горњак-ізшом перјыс. Мі
 ѳнѳја ас уднаным да олѳмнаным ас
 дор кыскам заграничаса робѳчѳјјасѳс.
 Најѳ колана кадѳ ыжыд оѳсѳг мѳ-
 јанылы оѳтасы.

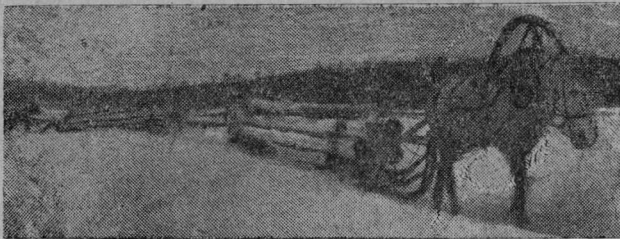
Лолааѳ лампаын бѳ. Лолааѳны
 кыпыда і кывзыѳас. Тѳпѳктѳ ѳѳлѳм,
 кыпѳѳѳ ѳнѳ-жѳ петны јагѳ, пѳрѳдны
 пу да горѳдны:
 — Со мѳ! Відчыѳј!

вѳр ponda pеsѳѳм*)

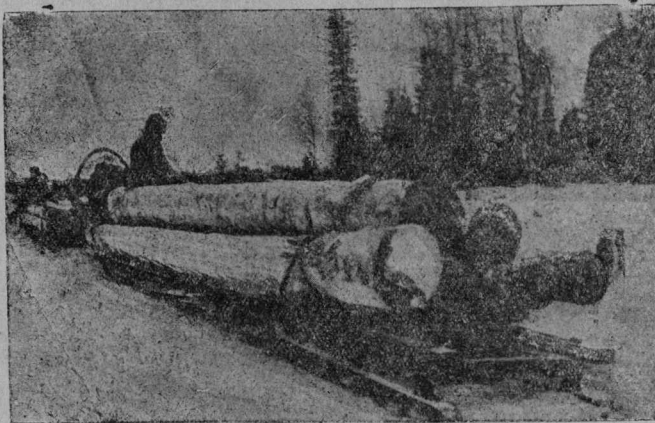
Раşkyд вѳр шѳвгѳ,
 лѳвѳѳѳ ѳлѳн
 moros.

Una řo řmьѳѳп
 gorala, uvгѳ...
 Ker řozѳѳ
 lun-lun oz oгѳ.
 Tatѳn paşkalѳnь,
 vѳpурѳn лѳвѳnь
 вѳр ponda,
 pеs ponda vojjez.
 řin озьn buntteъzъ
 vilїř-vil sodѳnь,
 vьnaѳz mijan
 ki sojjez.
 Mьztѳg uzalѳ sen
 Griřlѳn vrigada:
 nol tѳliř
 pеsřѳnь vѳгѳn.
 Loas zadaцnѳnьs
 tьrtѳma kadѳ,
 nija minut
 veř oz zѳгѳ.
 řas kuvometraѳn—
 vьd mort keralѳ,
 řas, pervѳј sort,
 ѳtik lunѳ!
 Kьlat, kьz řer kamгѳ,
 ker bunt gьmalѳ,
 řizгѳ pila
 una, una.
 Eцѳѳѳm vrigadaѳz
 vѳр pařta, omѳn,
 ызьn
 řulalѳnь lunnez.
 Vraggez eralѳnь
 bokřan lok ponѳn,
 kеslѳnь lun i oј
 řinѳez.
 Vьd vil pѳrѳtѳm pu
 niѳ řumkařѳ,
 gorřanьs
 tasařѳ ѳѳn.
 Mijan—vьd vil kѳrѳn
 řѳlam pьmřalѳ,
 vѳр tьгѳ
 pѳveda řьѳn.
 Vьd vil pѳrѳtѳm pu
 strojka temp sodѳtѳ,
 řapital plem kuza
 tořskѳ.
 Ker doѳѳn traktorьs
 пѳvьt ѳm podѳtѳ,
 kьlat, kьz vѳv stařnѳј
 kѳrskѳ?!
 Talun vѳр front vьљn
 лѳvѳtѳmѳz vojjez.
 Uzѳtѳ řag
 koјѳ ѳerѳn.
 Vѳр keraliřьslѳn
 jonař ki sojjez,
 řoјѳ pu kaz
 лѳcьt řerъs.

СОЦФОРМАА МЕТОДЈАСѳН УЖАЛОМѳН ПЕРЈАМ ВЕРМѳМ ВѳРКЫСКОМЫН

Лѳзымса колхознѳј брѳгада кыскалѳ кер.

Пајга оѳлсѳѳѳгѳвса ударњѳк Кулѳков Г. ř. Кыскалѳ кер

*) „ř“ шыпас абуѳѳм вѳсна тајѳ
 кывбурын лој печатајѳѳма рѳч „ř“.
 М. řѳřařѳv.

Теныд, Гөрд армия!

(ГӨРД АРМИЈАЛЫ 14 ВО ТЫРӨМ КУҢА)

Теныд,
Код шыкјасөн паовартім врагөс;
Теныд,
Код вермөмөн тиравліс кадыс;
Теныд,
Код вужөрыс мутөј враг полө;
Теныд,
Гөрд армия,
Чолөм!

☆☆☆

1918 во.

Е-сј.. Кылад!
Кыпөдчө коо.
Бандајас вылө
Виңтовка боот!

☆☆☆

Петісны,
петісны пөрыс і том—
Петісны
медбөрја кооө:
— Смерт!
Лібө врагјаслы пом...
— Воцө!

☆☆☆

Муралө,
Јургө,
Тиралө му:
Снарад, со, журдө...
Уккитіс!—
Гу.

☆☆☆

Сарөдө лыјөм—
Кыптөма коо.
Бандабс шырғам...
Виңтовка боот!

☆☆☆

І сарізоан—сарізоң,
Лунвысоан—војөң *)
Лыјөм шы сарөдө—
Свинөчөн којө;
Паноөма

кык мірлөн вен:
Сувтліс сек
гөрдыјөмы щем.

☆☆☆

Мунөны оојасөн,
оурсөн.
Миллон кок
грымөдө тужө.
Јур вөсөс
шондөн лөмчө
гөрд плаг.

Кыптөма кар.

Ловзөма оікт.
Тиралө јаг.

☆☆☆

Вөвывлі кад...
Кар вылө мунимөј
Рад бөроа рад.
Јежыд враг бөиң да өвинөчөн којө.
Муним өдө војө...
дрөгмуні полк:
Сетчыштис бөрө...
— Стоп!..

Лебыштис Климным полк шөрө.
— Урр-а-а!!!
— Клим Ворошиловным тан!
— Видчы-жө,пан! *)

Морөсөн путкылтім врагөс...
Пыримөј карас збој радөн.

☆☆☆

Гөгөрыс вөр.
Көздыс скөр.
Јулөн кын ешкыныс лөз.
Лөчөнны ју вылө пишщала јөз.
Костаныс дас коммунар.
Көмтөмө... Војтөлыс јар.
— Стој!
Саркмуні залп.

Ју вылө пукө өдө вој.

☆☆☆

Бөр пөвсөд мунө отрад:
Кың і быдлаын—
Рад бөроа рад.
Воцвылас пулаөн роцөдлөм плаг.
Төв улын муралө јаг.

Петісны јежыдлы мышкө...
Боотісны иөрысјыв тышкөн.

Пулаөн роцөдлөм гөрд кумач плаг
Өпн-на качтылө коосан кад.

☆☆☆

Фенікин,
Колчак,
Перекөп...
Төдлөмөј коојас мн уна.
Паовартім врагјасөс—

— Гоп!..
Вицөд!
Со конница мунө:

Вөвјаслөн кокувоыс төлалө бус:
Шашкајас вундөнн төвөс.
Будоннөјлөн збој нмыс
Чекор оз кус...
Ацзанныд—
Медвозын төвөс.

☆☆☆

І сарізоан—сарізоң,
Лунвысоан—војөң
Лыјөм шы сарөдө—
Свинөчөн којө:
Паноөма
кык мірлөн вен:
Сувтліс сек
гөрдыјөмы щем.

☆☆☆

Гөрд армия
штык јылас
збој вермөн ваіс.

Вөөкөдліс
көрт вына
ВКП(б).

Мусарас
козулөн чірдалыо
вылө крепоет каіс...

Сіјө крепоетсө візан,
Гөрд армия,
те!

☆☆☆

І теныд,
Код шыкјасөн паовартім врагөс;
Теныд,
Код вермөмөн тиравліс кадыс;
Теныд,
Код вужөрыс мутөј враг полө;
Теныд,
Гөрд армия,
Чолөм!

☆☆☆

Мн врагјасөс чорыда нөјтім,
Сөмын колн-на гөгөрын враг:
Мн гөгөр эвер ещөн шөјтө—
Видчысө уөкөдчан кад.

☆☆☆

Гөрдыјөмыс кывымылы:
Оз-ө вөр шыкјасөн
гранца сај?

Пост вылад сулаліг,
мөвпышталы,
Кың неважөн
Гемерал чужөмөн ергіс Кітај.

☆☆☆

Көо вылө аоным ог петөј.
Көо мјан—
Выл олөм течан збој уж.
А кодкө пондас...
Е-ек!..
Аоымыс нөјтны ог сетөј—
Лөвјөн-гранца оз вуж!

*) Војвыдч.

*) Польшаса пам.

КӨРТӨН ДА УКЛАДОН КОМИ-МУ JURГАС МЕД

А. Жаров еерти лбсбдм
Нувчим да Кажым завод-
јаслы кесјбдла.

Нувчим заводса ударник Рочев, нор-
масб перевыполнајтб 45% вылб.

* * *
Важбн Комиын сбмын
бвк пблбс гажтбм шыбн
нора шувгис парма-вбр,
да лжкыс шулаалс
војтбв...

А бнб —
ударникбн сетбн
парма-вбр тырбн
трбнгб шла да чер!..
голбб, пбрб кер!..
Јургб, тарргб
тракторлбн вын!..
Кбртбн да укладбн
гымалб фабрик-завод!..
Уна лбсыд, гажа шыбн,
кыпыд шумбн
лечыда јургб
Выл-војыв
камган-доран,
зымган-стрбитан
бојевбј музика гор!..
Да бтарб ыждб,
јосмб, паскалб сјб...
Кывзбј обббмынды, јортјас!
Се-Се-Се-Р — тырбн кылб
руда јылыб обмфонјја
кыпыда јургб:
„Уклад уна
мјанлы колб,
а кбрт да ыргбн
кыкмыда сыы!“

І тб, — ударникјас,
вај зблжыка
руда
пуаббббј —
сывбббј!
Мед домнаын
куслытбг
ыргас-бб!
Резас-кбн,
пуркјас шын
пышкбссыс
лавабн!

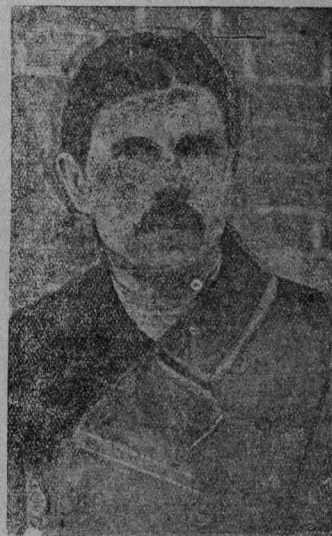
А тб, — звучникјас.
ударнбја
кбртбј сес
уклад рубечјас,
кбрт пластјас,
плугјас,
тракторјас,
дорны
крепыббс!
Уклад, ыргбн, кбрт
ещ! Оз тырмы!
І кујбм мыда содтбмбн
колб руда пуабббны!
Индустрија-карјас,
машина тујјас
вбчны — кбстны,
балкјас, рблсјас!

І тб, — ударникјас,
вај зблжыка
руда
пуаббббј —
сывбббј!
Мед домнаын
куслытбг
ыргас бб!
Резас кбн,
пуркјас шын
пышкбссыс
лавабн!

А тб, — звучникјас,
ударнбја
кбртбј сес
уклад-рубечјас,
кбрт пластјас,
мотор,
ескваторјас,
монтаж,
кавер-пиллерјас
дорны
крепыббс!
Кбрта колуж бара
колб шенжымбн уна!
Плугјас, тракторјас
оо еурсбн петкбдны
колхоз гбгантјаслыб
вбжмывыв ужјассб
ставсб бергбдны
ыжды содтбббн!

І тб — ударникјас,
вај зблжыка
руда
пуаббббј —
сывбббј!
Мед домнаын
куслытбг,
ыргас бб!
Резас кбн,
пуркјас шын
пышкбссыс
лавабн!

А тб — звучникјас,
ударнбја
кбртбј сес
уклад рубечјас,
кбрт пластјас
кбстны, —
жугбдны
важ мбр,
Крепыббс
лештыны
выл мбр
машина техника
дорны да,
лбзны
оо-еурсбн
мывылб!

Ударник Воробјов Нувчим заводса
лбтејнбј цехын заведувушщбј. Воробјов
јорт чорыда тышкакбс XVII-бд вое-
сојузнбј партконференцијамы побед-
нбј рапорт сетбм вбсна.

Сөсө колды проводжас јона
социализм дорны
электро-ток, — вын
Индустрија кузнеча
механизмы сетны!

I ті — ударникјас,
вај зілжыка
руда
пуңдөј —
сывдөј!
— Мед домнаын
кусылтөг
ыргас би!
Резас кін,
пурқјас шың
пышкөсөыс
лаваһи!

A ті, — звучникјас
ударноја
киетөј сөс
уклад рубечјас,
көрт пластјас
плугјас,
тракторјас,
комбайнјас
дорны
крепыдөс!

Капитал мир пышкын
сылө төвнырөн гартө,
бјјөн ыргө — кыптө ын
мірөвөј Октябрлөн вал!..
i мед вөлим дасөсө
став робочөј клас
штурм ылаө петны
боотны ас киө влаот!
Ti, ударникјас,
вај зілжыка
руда
пуңдөј —
сывдөј!..
Мед домнаын
кусылтөг
ыргас би!
резас кін,
пурқјас шың
пышкөсөыс
лаваһи!

A ті, — звучникјас,
ударноја
киетөј сөс
уклад рубечјас,
көрт пластјас
киетны, —
жугөдны,
важ мір,
крепыдөс
лептыны
выл мір,
машіна-техніка
дорны да,
лезны
со-сурсөн
му ылаө!

Јортјас, ен вундөј!
Помнитөј! уклад, көрт,
ыргөн торјас-өд мјан
бөрја чорыд коовылайы
капитала мјрөс
пөјымө ізыштны
јон оружјөһи ловөны
гөрд-армјялы!

I ті, — ударникјас,
вај зілжыка
руда
пуңдөј —
сывдөј!
Мед домнаын
кусылтөг
ыргө би!
Резас кін,
пурқјас шың
пышкөсөыс
лаваһи!

A ті, — звучникјас,
ударноја
киетөј сөс
уклад рубечјас,
көрт пластјас
плугјас,
тракторјас,
комбайнјас
дорны
крепыдөс!

ГУРС КУБОМЕТР

ГАВРИЛ ИВАН

ОЧЕРК*)

Вітвоо план көймөд рөшајушщөј
вөсөһи вужим нөһөд, завершајушщөј
вөд. Кад колө өдјө, јур вөстгө жур-
гис-лебзис Октябрас револуција 14-өд
во тыран лун, пырим 15-өд во ылаө.
Быдлаын кылаһи гырыс вермөһи шы-
јас, быд пөһөһи пукылтчө-бергөд-
чө ылаө нога оадм. I вөзө вермыны
кутам, көт мкј, а вермам! Ударник-
јаслы вермытөһи тор абу. Содөһи
ударникјас, содөһи звучникјас. Кар-
манов А. В- мөјму өһнас Палаз-а-
ын вөлі звучникыс, таво најө подвы-
лын гашкө вөтөһөһи уна.

— Гурс кубометр! — Со кытөһи
гора цыфраыс, со, көд вөһнз мунны
пондас тышкөһөһи.

— Петкөдлаһи таво мјјө примөрсө
кызгө колө ужавны. — Бригада орга-
низутчытөһи-на шуө вөлі Закар Јогор.

Чулалис 1931 вөса август төһөһи-
һиһи. Вужим сентябрө. Быдлаын мун-
ис ударној вөркылаөдөһи. Сиктјасын
көрвөһи кәјөһи јылыс пондисны сөр-
нијас мунны, 420 кубометр јылыс.

— Көд-нө лыстас та мында норма
ылаө гјжөһи. Вөјдөр во 130 кубо-
метр вөлі, мөјму 315, а таво 400
ылаө-һиһи щөктөһи гјжөһи — аһөһиһи
түјвиз, нуөдисны кулакјас.

— Көд лөһөдис та ыжда нормасө,
мед сјјө-и вөһас. — Отсаөһи кулак-
јаслы лодырјас да летујјас.

Сөһиһи сөһөһијассө реғыд көртвө-
мәһиһи. Сурны вөјтыр. сөкыдыс

*) Тајө очеркөһи Гаврил Иван гјжө „Ко-
легов“-һиһи звучној бригадәһи јылыс.
Көһи автор ачыс јавлајтчө бригадирөһи.
Очеркын сөһөһи техникөһи оформлен-
нө бөһөһи нөһчкөһи торјас, көдјас
јылыс лөб печатәјтөһи лөктан №-ја-
һиһи „Ударник“ журналын.

Јаг-Зон

Ји туј куза тракторөһи кыскөһи керјас.

повтѡм вѡйтыр, кодјас-нин мѡјму тѡвбыд ужалісны вѡрын, пыр ужа-лан кадрын да тулыснас-гожѡмнас кылѡдчан уж вылын вѡліны, Кардор-ѡз лѡгјасѡн кывтлісны.

— Нѡлео кызыд-нѡ сїѡ мыр-на, еща, унжык колѡ, унжык, оур! — Горѡдчысны најѡ.

— Вот сїѡ-да! Покрані-мере гѡр-рѡс цыфра, гора цыфра, весіг шуны лѡсыд — кутыштїсны мукѡдјас.

Ыжыд грездѡ кајїсны да вѡчісны собраньѡ. Сорнїтісны бригада орга-низутѡм јылыс, і сѣнѡбр 5-ѡд лунѡ збыл вылѡ котыртчіс кујїм судна цыфраа бригада, чужїс медвоzza звуч-нѡј бригада Палаzza сїктѡвет улын. Гїжоїсны дасѡтї морт: Закар Јогор, Педѡр Павел, Мірон Петыр, Јакїм Иван, Лавра Ѧндрей Иван, Ѧніс Јогор, Ладїа Ваака, Калїн Ваака, Ладїа Піла, колан воаа ударнїк — Ђїма Ѧнтон шѡш-жѡ сени да Гаврїл Иван. Бригадїрјас сени-жѡ сетїсны асланыс бригадалы нїм, Обкомса секретарысѡ фамїлјесѡ — Колегов, „Колегов нїма звучнѡј бригада“.

Сѣнѡбр 6-ѡд лунѡ бригада вѡлі-нин вѡрын. Вѡрас петтѡза на сїѡ чу-кѡстїс звучнѡја ужалѡм вылѡ колхоз-јасѡс.

Бригада котыртѡм јылыс вѡлѡет куzza мѡдїс болгѡм; кодї бурѡн каз-тылѡ, кодї лѡкѡн. Ѧніс Мікулајлѡн вомдорыс быдѡн быгѡма:

— Колѡ паскыд черѡн тїјанысѡ јурјасѡ керавны, лы-нї ку мед оз кол. Зѡнмѡ петѡмаѡс да музїтѡны став јѡсѡс.

Сѡмын регыд сѣшѡмјасѡс дугѡдїс-ны, тупкїсны вомсѡ.

Звучнїкјас вѡрын ѡблѡман заво-дїтісны барак стрѡїтны. Сѣрт, дасѡ-тї мортгыдлы јона ѡкыд вѡлі, унаныс колхозлыс ѡтсѡг коралїсны, сѡмын ѡтсалѡм куzza сїѡ кївыл ез кер. Ве-ѡїг ѡткымын колхознїкјас ѡтсалѡм пыдїдї вїдїсны.

— Кызї кужїсны договорсѡ кыры-мавны, сїзі мед-ї петкѡдасын да пѡ-рѡдасын вѡрсѡ, некушѡма вѡрѡ огѡ кајѡ. — Шуѡб вѡлі колхознїк Пед-ѡт Петыр.

Мїтїт Ваака сїзі-жѡ јїрѡ вѡр пѡ-рѡдчысѡс вылѡ.

— Мед асныс ужалѡны, јѡз вылѡ мед оз надејтчыны.

Кѡѡ бригадады келхозсаң ѡтсѡгыс ез вѡв, век-жѡ најѡ ез усаны ѡблѡ-нас, нѡшта-на чорыда мѡдїсны ужа-вны, сѡмын арса вѡј вѡлі сувтѡдас шѡјтчыны звучнїкјасѡс.

Баракас стрѡїтчысѡс да окѡбар медвоzza лунѡ ѡкмыс морта бригада (кык мортѡс гѡрд армїјѡд боотїсны) петїс тышкасны оурс кубометр вѡр вѡчѡм вѡсна.

Пажгаса выј вѡчанїнын дїректор Муравїѡв јорт засѣдѡјтѡ ужалѡјаскѡд.

ЈАГЫН

Палаzzaса звучнїкјаслѡн ужалан-їн — Кубїн јаг. Бердас зев чукулѡс Тыбју. Тыбјусаныс несылн жуужыд јаг. Немыс шувгыліс тѡв тајѡ јагѡд. Уна пожѡм да коз бымыліс сетѡѡ, сеѡса пѡрласлїс да ѡїемїс. На мѣстѡ быдїсныс вылјас, кудрїа, гѡрд гача пожѡмјас, шылыдѡе, мїчаѡе. Туган-јївјасѡ шатлѡдлѡ тѡв, мојдѡ налы немпом жеңдѡммѡм јылысѡ.

Окѡбар медвоzza лунѡ Кубїн јагын паѡкаліс чер шыјаслѡн тонѡдѡмыс, пїајаслѡн назгѡмыс. Мїча пожѡмјас дыр кѡсѡм бѡрын, кудрїа јурјасѡ пыркнїтлѡмѡн укпыкѡныс муѡ. Пу усѡ-мыс кыптышлѡ неыжыд тѡв, чужѡм-ад ыркнїтлѡ.

Жѣныд лун да куzza вѡј асѡыныс мојгјасѡ тѡдѡны: пемѡдѡны, југѡдѡны, југѡны, пемѡдѡны. Сѡмын-ї жеңы-дїк лунјасѡ звучнїкјас лунѡса норма кыпѡдїсны 12 кубометрѡз, весїг ѡт-кымын лунјасѡ кајлывлїс 15 кубо-метрѡз-на.

дасвїт кубометр—ѡдјас вѡвлытѡ-мѡс сѡмын-ѡд самѡтек вылѡ уж ле-ѡмѡн тајѡ лыдпасјасѡ ом во; Палаzza-са звучнїкјас збылвылѡ ужалѡны геројскѡја, налѡн-ї ужѡе бура рѡціо-налізїрутѡма. Ѧкмыс морт пыщкыс квалїт мортыс пѡрѡдѡны да сѡвтѡчыны, кујїм морт кырсѡны да прѡлыска теѡдѡны.

— Мукѡд кѡѡ кыз шуасын, а мен тазі мед лѡсыд ужавны, дај мед уна верман вѡчны тајїнас. — Шуѡ Ѧніс Јогор.

— Мї мѡјму таз-жѡ ужавлїм, мѡд-ног некыѡ ез артмы — Вїставлѡ Ја-кїм Иван.

— Кызкѡ ескѡ плансѡ колѡ вѡз-жык тыртны срокыс мїса, вѡзжык.

— Гѡгѡр-кѡ лучкї-ладнѡ лѡ-ѡд

феврал 15-ѡд лун кежлад тыртам-жѡ. — Шуас вѡлі Піла.

Звучнїкјас весїг 420 кубометр вѡч-нысјасѡс панѡм јылыс кыпѡдїсны сорнї, баракын кѡѡ, јагын кѡѡ, сїѡ-ї мѡвныс.

Кѡзѡдан кадјас вѡїсны, јагѡд тѡлыс шуѡлаѡмѡн-нын ветлѡ. Бѡбув-коѡ лымчїрас сущкыѡмѡн усѡны муѡ. Жеждѡдїс муыс. Тыбју ѡз-нїн важ мѡзыс чѡлгы, — кынмїс. Шош-такјас јагѡд шваѡдѡчыны ветлѡны, кѡсѡны ужалѡјасѡс кынтыны, сѡ-мын... Он, гашкѡ, боѡт најѡс куш кїѡн, — ѡвтѡчыны, шенасѡны, кынмѡм пыдїдї пѡныс-на, кїсѡѡ.

Вѡр. Гѡгѡр ѡѡд вѡр. Уѡас пу да увјасыс ставыс варадѡны, гы-гып му-нѡ, бытѡе гѡжаа гым.

— Пажнајтамѡї!!! — Ѧбѡд кад горѡдчыласны звучнїкјас. Сеѡса чу-кѡртчыласны муртса кежлѡ ѡїрѡд мырјыс пѣстѡм бї дѡрѡ, курїтчыш-тѡсны кын нащ тѡр да бара термѡ-сѡмѡн сорѡн уж вылѡ. Ѧтчыд сорнїѡ волїсны пажнајтїтѡн качество јылысѡ.

— Куш кѡлїчествонад мїрїтчыны ѡз-на пѡз, качествоа материал мїса вѡчны колѡ.

— Тѡдѡмыс, кыкнанѡ ѡтї гѡрѡдѡ колѡ кѡрѡвны.

Звучнїкјас ужалїгѡн абу зев кып-вѡрѡсѡ, гѡзмѡд кывјѡн сѡмын шы-бытчасны мѡда-мѡдныскѡд, і бара ужалѡны.

Ѧнтон чатыртѡмѡн вїѡдѡ пујас вылѡ.

— Омѡл мїјан вѡрыд, жеңыд да гырыѡ јуѡа.

12 кубометрыд мортгыдлы еща-на камїтѡ, мїча вѡры-кѡ-пѡ уна-на вѡчїм-да. Ѧнтон кѡѡ пѣлѡт, а пѡтѡ тѡдѡ. Уж дїнад чорыда кутчыѡ.

А вот боотам көө Санө Титос, гижылыс оурс куб выло-жө, да буракө обкы уждоыд повзис, регыд тај кытчыкө весалоис, прөста-өд абу закиточ-нөј. Онтон сетис Санө Титыны ным — „джезвучник“.

Кервөчөйојас пемыдын вөліс воасыны баракө. Воыс пемыд, кымөра, кі пыдөс паоста лым уоө.

Лым, лым, лым!

БАРАКЫН

Ылаа вылын төла-код. Јенежт лебьоны пластјасөн кымөрјас. Езыс! төлыоыс кымөрјас костын сунлаас; суш кешлө пөтавлас, бөр сөсөа тупкыоас. Нөыжыд төлыс вашкөдчө туганјывјаскөд, — ш-ш-ш-ш-ш...

Воисны пөрөдчыөјас вөрыс да сјәі, лым пыркөдтөг, бизгылтисны баракө.

Баракын југыд, гажа. Столөвөјын сојан-јуан вөжөн-нын лөсөдөма. Пөртчысөмөн шөщ вөйојас заводитчөны сојны. Ужнајтөм бөрын вөјтыр варовмөны. Медвөјдөр фөрт, гачөтјас вөдлаөбны; абу-ө-нын кодкө Колөгөвалыс брігадаөс ордјөма, оз-ө кодкө ордјөоны чукав.

Абу на некөд ордјөма, медвөзына муно Колөгөв нима брігада оурс кубометр вөсна тышкаөсөмын.

Збыл, декабр 1-өд лун кешлө-нын вөчисны 500 кубометр быд морт выло. Мөјму код-сурө вөчлисны 315 кбм төвбыдөн, налөн өнө-нын вөгоыс

өм, а феврал 20-өд лун кешлө помаласны зөннас, — оурс кубометр!

Ставынсылы нымкод, — нумјалөбны. — 420 кубометра норма тыртыөјасөс мө сурснас ордфа!

Сіз өөкө, сөмын тај Пөдөт Петырјас да Мигит Ваокајас 420-сыс-на повчөмаө, ыжыд-пө нормаыд, тыртны-пө он вермы, шуөны. Звучныкјас-ид-пө-өд төвар вөсна вөјөоны, кәјөмаө-пө да слава да глава перөоны.

Збыл-нө тајө ставыс? Абу. Слава вөсна-нө ужалөбны? Оз. Оз төвар вөсна-ны, а доблөст да геројство вөсна, ударнөј уж петкөдлөм вөсна, дышјасөс, рвачөсөс да классөвөј врајасөс вүштыштөм вөсна. Социализм стрөйтөм вөсна, — со көнө помкаыс.

— Врајаслы не дүгөдны мөјанөс ужыо, шуим-кө, сурс-і вөчам. — Аскөстас оорнитлөбны звучныкјас.

— Менам бөјму-нын колөма звучныкавын-да — шуас вөлі Пөла.

— Нө тепад сөмын, ставнымлөбн колө.

— Öнитө мыј. Коркө граждөнкөј вөјна дырјө вөвлө фронт вылын, но-і... Ех-ма. Төјөсөбөмыд, шызы, а снарадјас сөмын, — гы-ып, гы-ып! — Пмылаылө Пөла.

— Öнө-пө-мыј, абу фронт?

— Ме ог шу. Сөмын-нө абу-жө өнө шыгјөсө, снабжөйтөны мөса, да, дөвјөан мөса ужалан өнитө.

— Мөјантө нөчөво, пөрөдчөм тужөд-ыд мөса, а вот кыскасыөјас өца кол-

тчыштөны, өмөла мөса, звучитөны колө кыз-кө буюкөрутны өөкө-да. Лым уло керөыс-нын мөјта весөкаліс, — оз удөитны петкөдныс.

Кулакјаслы бара помка, шуөны-нын лымыс-пө жужыд да ужавны он вермы. Кодлы-пө колө, мед ужаласын, кер вөчөмоыд-пө пөлзаыд оз-ын ло.

— Вернө, разрыв бөрыөдны пөрөдөма-кысқөма костыо, тајө лөө медчорыд камгун кулакјаслы отпор сетөмын.

— Вөрыс-пө пышјалөбны мукөд, кыскасыөыс, өсд пөв выло колө позоритны сөщөмјасөс.

— Колө производственнөј совещан-нө вөчөлыны да... Мы-нө? Огө-жө допусөтөј асланым өинвозын сөщөм торјас вөчны. Нө сөмын-жө феврал 20 өд лунө рапортујны Обкомлы рубка куца заданнө тыртөм јылыо, возкаыс-нө?..

Öбөдөјтөм бөрын дыр тајө сорнитасын звучныкјас лөбөм торјас јылыо, сөрөн-нын коркө вөліс вөдасын.

Көф ужалөбны, көф шөйтчөны, көф уөдын, звучныкјаслөн век өтө мөвп: вермыны, тыртны сөрокөз оурс кубометр.

І вермасны. Нөјө петкөдөлісны-нын асланыс ужөг, кор декабр медвөзца лун кешлө тыртисны 500 кубометр, а феврал заводитчөгөн 800 гөгөр быд морт выло. Нөјө збыл выло кутөны тышкаоны классөвөј врајаскөд социализм төчөм вөсна. Нөјө јөкөсө, нөјө музыдөсө, нөјө вынабө!

Рөдколлегөја: { дорөкөн М.
Вежев І.
Савин В.

Отв. ред. М. дорөкөн.

Төх. ред. В. Јелкөн.

Ивл. № 10

КОМИ ГОСИЗДАТЛӨН ВYЛ, ХУДОЖЕСТВОА ЛІТЕРАТУРА ЊІГАЈАС

ПЕТИСНЫ:

АЛМАНАХ

„ВYЛ ВОЈВYВ“ 1 (3)

Кытчы печатайтма: вiетјас, кывбурјас, очеркјас, катчыбмјас гражданскѳј војна јылыс. Гѳрд армiја јылыс.

РЕГЫД ПЕТАСНЫ:

ПЈЕТР УРЖУМСКѳЈ

„МУДЈУГ — СМЕРТ ДІ“

Челадамы вiет
Гiжеѳ, кытi мiрѳвѳј буржуазiја
гражданскѳј војна војасѳ петкѳд-
лiс асыс чверство Војвылыи.

ПЕД. ГЕН.

„СИКТАСА АСЫВ“

Колхозјас течѳм јылыс повесть.

ІЛЛА ВАГ

„ВYЛ ШЫЈАС“

Кывбур чукѳр. Сборникын леѳма
лоѳ бѳрјѳдлѳмѳн буржык кывбур-
јас.

В. ЛАТКІН

„МЕНАМ БОГТГОМ“

Кывбур чукѳр.
Сборникын печатайтма вѳрлеѳдѳм
да колхоз течѳм јылыс кывбурјас.

ВYЛ ПАШ

„БОРДЈА ВОЈАС“

Кывбур чукѳр.
Сборникын леѳма лоѳ бѳрјѳдлѳмѳн
буржык кывбурјас.

Тайѳ ѳигајасѳѳ поѳѳ сугѳдны Сыктывкарса Госиздат магаѳыныс
(Коммунистическѳј 2)

9122-

НХС Коми
1-1Торја номердӧн доныс 25 ур.

С У З Ӧ Д Ӧ Ј

ХУДОЖЕСТВОА ЛІТЕРАТУРА
КОМИ ЖУРНАЛ

„У Д А Р Њ И К“

ЛЕӦНЫ ВКП(б) ОК-дӧн КУЛЬПРОП да КАПП
ПЕТӦ БЫД ТӦЛЫСЫН КЫКЫС

„Ударник“ журнал петкӧдӧ Коми муын, Во-
шын крајын да СССР-ын социализм строитӧм, тӧд-
мӧдӧ пролетарскӧй роч да коми художествоа літе-
ратурабӧн, тышкаӧ классӧвӧй врагаскӧд да најӧ
агентјаскӧд партия генеральнӧй тувӧз вӧсна, нуӧдӧ
коо партия национальнӧй полӧтикаыс кежаӧмкӧд,
великодержавнӧй шовинизмкӧд да меставыкса на-
ционализмкӧд.

„Ударник“ велӧдӧ да быдтӧ том выла гӧжы-
јасӧс „Ударник“-ын печатајтӧмны вӧитјас, кы-
бурјас, очеркјас пролетарскӧй коми гӧжыјаслӧн.

Быд ударниклы, вӧрлезысмы, колхоз-
никлы колӧ сузӧдны „Ударник“ дај гӧжнн
сетчӧ аслынис, кызӧ тышкаӧмны најӧ асланыс
участоканыс промфинплан тыртӧм вӧсна, социаль-
нӧй строителство вӧсна.

СУЗӦДАН ДОН:

1 тӧлыс кежлӧ—30 ур	6 тӧлыс кежлӧ—1 ш. 80 ур
3 тӧлыс кежлӧ—90 ур	12 тӧлыс кежлӧ—3 ш. 60 ур

Сузӧдны почӧ поштӧвӧй быд отделенкӧмыс.